

כל החלקים לטובתי

אלינור סאם

אוצרת: אור תשובה

בימים שקדמו לחגיגה הצרכנית המאפיינת את חג המולד בתרבות המערב, עוד לפני הסיפורים על זקן חביב שמגיע מלפלנד במרכבת איילים כדי לחלק מתנות לילדים, נהגו משפחות גרמניות לקשט את בתיהן בפירמידות חג מולד. זהו מבנה רב־קומות עשוי עץ, שקומותיו העליונות הולכות ונעשות צרות, שאותו עיטרו בנרות ובדמויות מסיפור לידת ישוע. פירמידה כזאת נמצאה גם בבית ילדותה של האומנית הרב־תחומית אלינור סאם שנולדה לאם שגם היא עסקה באמנות, נצר לשושלת ארוכה של יהודים ספרדים ירושלמים, ולאב גרמני פרוטסטנטי, שהגיע לישראל בשנות השבעים.

כל החלקים לטובתי פורשת ניסיון לשוב ולהתמודד עם העבר המשפחתי המורכב של האומנית. אחיה, רפאל, נטל את חייו בגיל 25, כשלושה שבועות לאחר שסאם בת ה־12 חגגה את בת המצווה שלה. משם, כך נדמה, התא המשפחתי כולו הלך והתפורר. פירמידת חג המולד משמשת את סאם כנקודת הפתיחה לחיפוש האישי והאמנותי המלווה את יצירתה בשנים האחרונות. מחד, היא מגלמת את המורשת הגרמנית שאותה ספגה בילדותה דרך סיפורים מפוארים על הקשר המשפחתי לברון מינכהאוזן, על טירות מרשימות ועל סבא רבא שכיהן כראש עיריית ברלין ערב פרוץ מלחמת העולם השנייה. מאידך, היא מסמלת עבורה את אחד הזיכרונות המובהקים, ולמרבה הצער גם האחרונים, של חיי משפחה אידילית. כזו שמתכנסת כדי לחגוג יחד את חג המולד ולהנות האחד מחברת השני.

הגרסה המונומנטלית של הפירמידה המוצבת במרכז הגלריה החשוכה עברה גם היא, בדומה למשפחה שעומדת בלב התערוכה, תהליכי דקונסטרוקציה ופרשנות מחודשת. במקור כללו מבנים אלה מדחף (פרופלור) שהוצב בראשם והסתובב באמצעות חום הנרות כבמעשה קסם. אך האסתטיקה שבחרה האומנית אינה מרמזת לחג המולד או לפליאה הילדית שחשה מול הפירמידה בביתה, אלא מזכירה יותר אנדרטה או מאוזולאום. המבנה גם מעלה על הדעת דימויים של מגדל בבל (מוטיב חוזר בעבודותיה של סאם) כמעין רמז מטרים לעלילה של הפרדות ותפוצתה של היחידה המשפחתית לכל עבר.

במסגרת תהליך הפירוק של הדימוי, המדחף במיצב של סאם מסתובב עתה באמצעות מנוע. גם דמויות המלאכים והמאגים מסיפור לידת ישוע, הוצאו ממקומן על הפירמידה ומייצרות אינטראקציה מתעתעת משלהן בפינת הגלריה. כותרת התערוכה מרמזת בין היתר על פירוק הדימוי לחלקים, אך גם מעידה על התהליך הרחב יותר שעברה האומנית על מנת לגעת בקצוות החשופים של עברה. העבודה מתוך הטראומה, כפי שמספרת סאם, הולידה חוויות משתקות, ולצידן צורך מהותי לפעול לפרקים מתוך הדחקה מודעת. השם שבחרה נולד מן ההבנה שגם החלקים הכואבים וגם עצם ההדחקה הם למעשה חלק ממנגנוני ההגנה של הנפש האנושית, ועלינו לתת להם מקום.

אלינור סאם נולדה ב־1986 בירושלים וחיה ועובדת בתל אביב ובברלין. היא בוגרת התואר הראשון בבצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב (2013) ותוכנית חילופי סטודנטים ב־UDK ברלין (2012). בימים אלה היא לומדת בתוכנית התואר השני של בצלאל בתל אביב. סאם חברה בגלריית 8P, תל אביב, והציגה תערוכות יחיד בארץ ובעולם, ביניהן **Wonderland: Construction** בגלריה DISKURS בברלין (2021, אוצרת: אנה ראטקליף) והפעמון **צלצל אך המלכה מתחת למים**, בסדנאות האומנים, תל אביב (2019, אוצר: איתן בוגנים). כמו כן השתתפה בחממת האומנים הצעירים של יריד צבע טרי (2018) ובתערוכות קבוצתיות שונות, ביניהן בבית הנסן, ירושלים; בגלריה וילה לאמנות עכשווית במכללת אמונה, ירושלים; גלריה Soma, קוריטיבה; וגלריה תיאטרון החנות, תל אביב. סאם זכתה בפרסים ומלגות מטעם מפעל הפיס, עיריית תל אביב וקרן רבינוביץ'.